

KOMENTÁR K ROZPOČTU VPS STUPAVA NA ROK 2018 – 2020

KOMENTÁR K ROZPOČTU VPS STUPAVA NA ROK 2018 – 2020 Z NEFINANČNÉHO POHĽADU

Príspevková organizácia Verejnoprospešné služby Stupava (ďalej len VPS) predložila ako súčasť návrhu rozpočtu pre rok 2018 a strednodobý výhľad rokov 2019 a 2020 návrh vecného plnenia služieb pre mesto a jeho organizácie. Návrh vychádza z činností, ktoré boli predmetom objednávky mesta v minulosti s prihliadnutím na súčasné potreby, ako aj reagujúc na tvoriacu sa aplikačnú prax vyplývajúcu zo zmeny legislatívy, najmä zákona o odpadoch (zákon č. 75/2015 Z.z.) a ekonomické zmeny zasahujúce aj do spôsobu finančného hospodárenia organizácie. Týmto zákonom boli zavedené organizácie zodpovednosti výrobcov, ktoré uhrádzajú odsúhlasené náklady na separovanie odpadu a jeho zberu. Rok 2017 je preto rokom prvého úplného obdobia ich fungovania. Prvé skúsenosti s aplikáciou zákona v praxi majú dopad aj na rok 2018. Príjem od týchto organizácií tvorí dôležitý alternatívny zdroj príjmov príspevkovej organizácie (viac ako 15,5 % celkových príjmov a viac ako 21,1 % z predpokladaného príspevku mesta na rok 2018).

Druhý rok činnosti organizácie priniesol určitú **stabilizáciu zamestnancov**. Aj v tomto roku bola snaha zvýšiť ich mzdové ohodnotenie, ktoré je stále pomerne nízke. Vďaka získavaniu alternatívnych zdrojov z činností nad rámec vecného plnenia, z nekomerčných činností za cenu na úrovni nákladov a podnikateľskej činnosti, ako aj zvýšeniu príspevku od mesta v porovnaní s rokom 2016, mohli byť mzdy a tarifné a základné platy zamestnancov zvýšené od začiatku roka 2017. Zároveň mohol byť zavedený motivačný prvok mzdového ohodnotenia – odmeny, a to za získavanie zákaziek, plnenie mimoriadnych úloh, kvalitné plnenie pracovných povinností, atď.

Dôležitým faktorom je **budovanie si vzťahu k zamestnávateľovi**. Z veľkej miery vlastnými silami začala obnova nehnuteľného majetku mesta, ako opravy, údržba a technické zhodnotenie administratívnej budovy (úprava kancelárskych priestorov, výroba kancelárskeho nábytku, oprava strechy), obnova nehnuteľnosti na zbernom dvore (výmena tepelného zariadenia, okien), maľovanie, údržba fasády, a iné. Úsilie a zručnosť pracovníkov boli využité aj pri zmene logistických procesov pri separovaní zberu. Zväčšením vchodového otvoru a umožnením prístupu do haly separovaného odpadu nákladným vozidlám sa znížil podiel ručnej práce pri manipulácii s odpadom a jeho prekladaním. V jednej z hál bola vymenená elektroinštalácia a posilnená bezpečnosť ako zamestnancov, tak aj majetku a znížené riziko požiarov z pôvodne nevyhovujúcej elektroinštalácie.

Aj naďalej však organizácia trpí **nedostatkom pracovníkov**, nakoľko potreby mesta sa neustále zvyšujú. Len v oblasti nakladania s odpadmi sa zaznamenáva medziročný dlhodobý

nárast výkonov, v priemere o 9 %. **Rastú nároky na údržbu mestského majetku** (pribúdajú nové ulice, detské ihriská, zastaranosť iného majetku narastá), služby vykonávané pre mesto, ako aj pre obyvateľov. Organizácia významne podporila aj **aktivity pre obyvateľstvo**, poskytujú sa služby ako orezy stromov, využívanie plošiny, strojno technologického vybavenia, kosenie, odvoz materiálov, pristavovanie veľkokapacitných kontajnerov, atď. Tieto služby medziročne narastajú a referencie organizácie sa budujú práve aj v kontakte s obyvateľmi mesta. V rámci výkonu podnikateľskej činnosti sú tieto služby poskytované aj pre subjekty mimo katastrálneho územia mesta Stupava.

Pravidelný nákup odevných a iných pracovných pomôcok je nielen naplnením zákonných požiadaviek, ale najmä zviditeľnením pracovníkov VPS. Zvýšila sa tak verejná kontrola činnosti organizácie, ktorá umožňuje okamžité riešenie prípadných problémov alebo upozornení od občanov.

Ďalším nástrojom zvyšovania efektívnosti činnosti VPS je využívanie **GPS systému** na elektronické monitorovanie vozového parku. Úplne bola nahradená „papierová“ kniha jász. Systémom sa sleduje nielen spotreba pohonných hmôt, ale aj dĺžka trvania plnenia zadaných úloh, napr. pri kosení alebo inej údržbe verejných priestranstiev mesta, dĺžka prestojov, riešenia opráv. Najväčším benefitom je tak kontrola všetkých vozidiel v reálnom čase. Administratívna náročnosť bola znížená aj využívaním palivových kariet. Obmedzila sa manipulácia s hotovosťou v pokladni a zvýšila sa aj kontrola čerpania PHM.

V práci organizácie sa priebežne darí aplikovať **sledovanie činnosti organizácie z pohľadu kvantifikovateľných veličín**, ktoré budú uvedené vo finančnej časti komentára k rozpočtu pre rok 2018. V nemalej miere k tomu prispieva aj pasport zelene, ktorým sa určili plochy na kosenie.

Napriek tomu, že sa oprave a údržbe majetku mesta (hnutel'ného a nehnuteľného) venuje významný objem finančných prostriedkov a vďaka kapitálovému príspevku od mesta poskytnutého v roku 2017 vo výške 25 000,- EUR sa **podarilo čiastočne obnoviť vozový park** obstaraním troch vozidiel, je stav majetku v správe VPS vo veľmi zlom až havarijnom stave. Výsledkom sú nákladné externé opravy a čiastočná alebo úplná nefunkčnosť niektorých zariadení. V roku 2017 bola riešená havária špeciálneho vozidla pre zvoz tuhého komunálneho odpadu, opravy zametačky, traktora, plošiny. Opravy menšieho rozsahu sú zabezpečované vlastnými pracovníkmi. Zároveň sa zvyšuje tlak na využiteľnosť týchto vozidiel, nakoľko Stupava je v čase stavebného rozmachu s príchodom nových obyvateľov, ktorým je potrebné zabezpečovať služby v rovnakom objeme a kvalite ako ostatným obyvateľom mesta. Opravy a technické zhodnotenie nehnuteľného majetku boli spomenuté v texte vyššie.

FINANČNÉ VÝCHODISKÁ TVORBY NÁVRHU ROZPOČTU NA ROK 2018

Návrh rozpočtu bol spracovaný pri očakávaní **10 % nárastu výkonov pre mesto**, čo je v súlade s predpokladom nárastu činností a rozvoja mesta, ako aj v súlade s predpokladom preberania miestnych komunikácií, chodníkov a príslušnej infraštruktúry do správy mesta. Celkovo sa predpokladá rast príspevku v absolútnom vyjadrení o cca 55 tis. EUR. Významným zdrojom financovania budú aktivity vykonávané a financované mimo príspevku od mesta. Predpokladá sa, že tieto zdroje dosiahnu takmer 1/3 celkových ročných príjmov organizácie (26,5 %). Príspevková organizácia má záujem aj naďalej vykonávať podnikateľskú činnosť, avšak za predpokladu, že v prvom rade bude vykonávaná hlavná činnosť, nekomerčné aktivity pre občanov mesta (zvoz splaškov) a separovanie odpadu.

MZDOVÁ OBLASŤ

V súčasnosti pracuje vo VPS 42 zamestnancov. Z pohľadu veku zamestnancov ide o vyšší vekový priemer až preddôchodkový vek. Vzhľadom na charakter činnosti organizácie – práca vo vonkajšom prostredí bez ohľadu na poveternostné podmienky, zimná údržba v nočných hodinách, tieto skutočnosti ovplyvňujú mieru práceschopnosti zamestnancov. **Priemerný počet práceschopných zamestnancov sa pohybuje v rozmedzí 38 – 40 mesačne.** Uvedené ovplyvňuje aj nutnosť nadčasovej práce, vzájomného zastupovania sa a nemožnosti čerpania si dovolení. Pozitívne je, že organizácii sa darí zamestnávať aj zamestnancov s nižším vekovým priemerom a stabilizovať tak základnú devízu VPS – personálne obsadenie. Skúsenosti sa darí prepájať s vyššou mierou vitality. Mzdové ohodnotenie je však stále na úrovni s vysokými rezervami.

V roku 2017 je výška príspevku od mesta na krytie bežných výdavkov 559 750,- EUR. Za mesiace 1-10/2017 dosiahla **výška osobných nákladov** (mzdy a odvody) 452 280,- EUR, čo pri prepočte na ročnú bázu predpokladá 542 736 EUR. Uvedené predstavuje **97 % príspevku mesta.** **Väčšina ostatných bežných výdavkov je tak financovaná z ostatných príjmov organizácie.** Uvedené vytvára existenčný tlak na VPS, aby vykonávala činnosti aj pre iné subjekty a najmä stále efektívnejšie separovala odpad, čo jej prináša dôležitý zdroj príjmov. Priama efektívnosť zriadenia príspevkovej organizácie je v možnosti zlacnieť služby pre mesto a tým, že vykonáva iné činnosti, ako napr. služby pre ostatných obyvateľov bez nutnosti dosahovania zisku, pokiaľ tieto činnosti nemajú komerčný charakter (znamená to, že úhrady sú realizované ako refundácia časti nákladov) a štandardnú podnikateľskú činnosť.

Priemerná hrubá mesačná mzda za 10 mesiacov roku 2017 vypočítaná z hrubých základných, tarifných a osobných platov dosiahla výšku **571 EUR.** Priemerná hrubá mesačná mzda pri zohľadnení len odmien a nadčasov bez príplatkov činí 734 EUR. 32,5 % tvoria variabilné zložky mzdy, nadčasy a iné náhrady. 24,8 %, teda takmer štvrtina priemernej hrubej mesačnej mzdy je tvorená variabilnou zložkou, ktorá je viazaná na kvalitu a rozsah výkonov, plnenie pracovných úloh, plnenie mimoriadnych úloh, riešenie havarijných situácií, získavanie zákaziek. Z uvedeného je možné poukázať na významnú úlohu príplatkov pri

mzdovom ohodnotení pracovníkov. Uvedený stav nie je žiaduci, nakoľko vytvára tlak na prácu v nadčasových hodinách, aby zamestnanci dosiahli prijateľnejšiu úroveň mzdového ohodnotenia. Ide však stále o mzdy, ktoré sú výrazne pod úrovňou priemerných miezd v národnom hospodárstve - 912 EUR v roku 2016 a 944 EUR za 2. štvrťrok 2017, neberúc do úvahy podstatne vyššie ohodnotenie zamestnancov v Bratislavskom kraji.

Z uvedeného vyplýva, že by bolo efektívnejšie znížiť rozsah nadčasov a zvýšiť počet zamestnancov, ktorí môžu byť čiastočne odmeňovaní z presunu prostriedkov z nadčasov na základné a tarifné platy. Umožnilo by sa tak vyššie čerpanie dovolení pracovníkmi, ako aj znížiť ich pracovnú vyťaženosť a s tým súvisiacu prirodzenú únavu. Rozpočet na rok 2018 predpokladá však len 6,6 % zvýšenie mzdových nákladov, čo pri zohľadnení nových zákonných povinností vytvára len malý priestor pre prijatie nových pracovníkov, ktorí budú potrební aj v súvislosti s očakávaným nárastom rozsahu činností VPS. V prípade možnosti navýšenia mzdových nákladov o 10 % by bol vytvorený priestor pre prijatie cca 2 zamestnancov (v závislosti od pracovnej pozície) a aspoň minimálne zvýšenie miezd nad rámec zákonných povinností.

Rok 2018 prináša legislatívne zmeny ovplyvňujúce objem nutných mzdových a odvodových výdavkov. Základnou zmenou je zmena minimálnej mzdy, ktorá sa zvyšuje zo súčasných 435 EUR na 480 EUR. Ide o výrazné zvýšenie, ktoré so sebou prináša aj zvýšené odvodové povinnosti. Ďalším dopadom je memorandum, ktoré tvorí prílohu ako kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre rok 2017, tak aj 2018. Povinná predpokladaná valorizácia miezd pre rok 2018 (od 1.1.2018) bola stanovená na 4,8 %. Okrem uvedenej povinnosti je zakotvené povinné zvýšenie miezd od septembra 2017 do decembra 2017, ako aj septembra 2018 do decembra 2018, a to vo výške 2 %. Pre rok 2017 sa uvedené počíta z tarifných plátov stanovených k 1.9.2017, avšak pre rok 2018 ide o tarifné mzdy s účinnosťou od 1.9.2018.

Ďalšie zvýšenie mzdových nákladov predpokladá plánované zvýšenie príplatkov za prácu vo sviatok, prácu v nočných hodinách a počas víkendov. Práce v nočných hodinách by mali byť honorované príplatkom vo výške min. 1,38 EUR/h. Tieto práce sú realizované najmä počas technického zabezpečovania kultúrnych a športových podujatí, v mesiacoch zimnej údržby a v čase kalamitných situácií.

Dôležitým je preto **príjem za separovanie odpadu**. Ako už bolo konštatované pri tvorbe rozpočtu na rok 2017, objem a kvalita vyseparovaného odpadu je kľúčovou úlohou. Rok 2018 síce počíta s vyššou úrovňou príjmu od OZV, avšak z dôvodu úhrad s cca 4-mesačným oneskorením v porovnaní s tvorbou nákladov, t.j. dôležitá časť úhrad bude z roku 2017 – roku vyšších cien. **Pre rok 2018 boli ceny od OZV znížené** a je predpoklad, že pri zachovaní súčasného stavu dosiahnu úroveň len vo výške cca 7 000 – 8 000 EUR mesačne. Dôvodom je skutočnosť, že zavedený systém dokáže porovnávať samosprávy jednak z pohľadu množstva vyseparovaného odpadu na obyvateľa, tak aj z pohľadu nákladov. **Mesto Stupava nedosahuje priemer na Slovensku**. Uvedené je zapríčinené aj tým, že niektoré organizácie majú uzatvorené individuálne zmluvy o nakladaní so separovaným odpadom a nie sú k

dispozícii štatistiky o uvedenom množstve. Tieto služby využívajú napr. mestské školské zariadenia, nakoľko sa zapojili do projektu organizovaného spoločnosťou FCC. V prípade, ak by sa podarila zmena v prospech VPS, a to pri zachovaní alebo zvýšení kvality služby od VPS a pri vzájomnej výhodnosti tejto spolupráce, je možné vyvolať rokovania ohľadom ceny za vyseparovaný odpad s príslušnou OZV.

Odvodové povinnosti sú predpokladané vo výške 35,20 % z hrubých miezd. Úľava zo zdravotného poistenia sa nedá kalkulovať, nakoľko viac ako štvrtinu mzdového ohodnotenia tvoria variabilné zložky mzdy.

OSTATNÉ VÝDAVKY

Z ostatných položiek ekonomickej klasifikácie tvoria najvyššie výdavky výdavky na materiál, ktoré sú tvorené jednak výdavkami na materiál pre potreby VPS, ako aj materiál, ktorý je refakturovaný objednávateľom v rámci poskytovania nekomerčných a komerčných služieb. Pre potreby VPS ide najmä o **materiál na opravy a údržbu majetku, kancelárske potreby, hygienické potreby** (o.i. zákonný nárok pre robotnícke profesie).

Dôležitou súčasťou výdavkov sú **výdavky na pracovné oblečenie a odev**. Ide o ochranu zdravia pracovníkov, ktorá je zákonnou povinnosťou. Tieto odevy však slúžia aj ako spôsob budovanie firemnej kultúry, identifikácie sa pracovníkov s organizáciou vzhľadom na ich jednotný design, odevy sú kvalitné a napĺňajú požiadavky na ochranu pri práci. V minulosti bola táto oblasť nedocenená, podceňovaná a oblečenie zamestnancov nespĺňalo zákonné požiadavky. Oblečenie obsahuje letnú sadu a zimnú sadu. Nedostatok finančných prostriedkov však zapríčinilo, že zimné oblečenie nie je určené individuálne pre všetkých zamestnancov, ale je určené podľa veľkostí pre viacerých. Cieľom je, aby každý zamestnanec mal vlastnú sadu letného ako aj zimného oblečenia. Napriek tomu nastal v tejto oblasti významný pozitívny posun.

Významnou položkou sú **výdavky na opravy a údržbu majetku**. Pracovníci vo veľkej miere vykonávajú opravy vo vlastnej réžii. Sú ochotní vykonávať práce aj nad rámec svojich pracovných povinností a zveľaďovať mestský majetok. Nákup nových zariadení, napr. v roku 2017 nákup motorových vozidiel, vnímajú ako ocenenie ich práce a dôveru, že sú im zverené nové dopravné zariadenia. Je to významný motivujúci faktor, ktorý nielenže zabezpečuje vyššiu bezpečnosť pri práci, vyššiu efektívnosť práce a nižšie prevádzkové náklady, ale posilňuje pozíciu tejto novej organizácie v rámci mestských organizácií, a tým aj jej zamestnancov, ktorí túto podporu cítia.

Špeciálne **služby** predstavujú služby najmä **na ochranu majetku**. Všeobecné služby obsahujú bežne nakupované externé služby, vrátane lekárskeho posudkov o spôsobilosti zamestnancov k výkonu činností.

VECNÉ PLNENIE

Ako už bolo uvedené, príspevok od mesta predpokladá 10 %-né navýšenie. **Navýšenie kryje zvýšenie mzdových, a tým aj odvodových povinností**, ktoré oboje vyplývajú zo zákonných požiadaviek, ako aj z nutnosti aspoň minimálneho navýšenia miezd odborných robotníckych profesií – vodičov nákladných automobilov, strojníkov, elektrikárov, pilčíkov, mechanika a zámočníka.

Opravy a údržba majetku mesta predpokladá ďalšiu významnú oblasť, kde je možné prepojiť vlastné kapacity VPS spolu s externými výkonmi. Tieto výkony predpokladajú vynaloženie aj materiálových nákladov, ktoré musia byť zahrnuté do vecného plnenia.

Program **Správa cintorínov** ja navýšený z viacerých dôvodov. Rozsah udržiavaných plôch pohrebísk sa rozširuje a zabezpečenie dôstojného miesta posledného odpočinku je vyjadrením úcty nielen voči zosnulým, ale aj pozostalým. Na zasadnutí Mestského zastupiteľstva dňa 9.11.2017 bol schválený dodatok k VZN o pohrebníctve, ktorým činnosť správy pohrebísk a Domu smútku prešla na VPS. Vzhľadom na poslednú zásadnú zmenu zákona o pohrebníctve v roku 2010 bola väčšina príjmov za pohrebné miesta realizovaná v roku 2010 s platnosťou 10-tich rokov. Ďalší väčší očakávaný príjem bude preto realizovaný až v roku 2020. Dovtedy je nutné zabezpečovať tieto činnosti z iných príjmov.

Odpadové hospodárstvo je jednou z najdôležitejších oblastí činností VPS. Objem likvidovaného odpadu medziročne narastá a nárast je spôsobený aj počtom nárastu poplatníkov. V súčasnosti je zvoz TKO zabezpečený jedným vozidlom 5 x v týždni vývoz komunálneho odpadu, kedy vozidlo je obsluhované 1 vodičom a 2 „naskakovačmi“. Druhé vozidlo je pre potreby zvozu TKO používané 1 x v týždni. V ostatných dňoch je kapacitne plne využívané pre zvoz separovaného odpadu, 2 x do týždňa na vývoz mestských smetných nádob, 1 x v týždni na vývoz košov na psie exkrementy, 1 x v týždni na vývoz tuhého komunálneho odpadu z nedostupných lokalít.

Vážnym problémom sa stala rozloha mesta a s tým súvisiaca rozloha rajónov, a časová náročnosť ich obslužnosti. V blízkej budúcnosti (predpoklad 2. polovica roku 2018), a to najmä po vyššej miere zastavanosti a „zabývanosti“ územia napr. Polygón, bude potreba nastavenia novej rajonizácie územia, nastavenia nových obvodov, ale najmä obstarania nového vozidla a posilnenia personálneho obsadenia tohto vozidla, nakoľko v opačnom prípade by mohol byť ohrozený zvoz komunálneho odpadu z týchto lokalít.

Dôležitá je aj **prevádzka zberného dvora**. Objem uskladňovaného odpadu narastá a dôležitý je edukatívny charakter tejto činnosti. Povinnosť úhrady poplatkov za drobný stavebný poplatok sa stala známou a obyvatelia mesta využívajú služby zberného dvora vo veľkej miere aj v sobotu. Je to ďalší prostriedok pre edukáciu obyvateľov triediť komunálny odpad. Prevádzka zberného dvora je zabezpečená 3 pracovníkmi. Okrem ručnej práce je činnosť zabezpečená aj traktormi na presun odpadu, vrátane drobného stavebného odpadu a inými

mechanizmami. S cieľom vyjsť v ústrety obyvateľom mesta Stupava je zberný dvor otvorený 6 dní v týždni, pričom aj v sobotu je prevádzka otvorená do podvečerných hodín.

Zvoz separovaného odpadu a jeho triedenie je zabezpečované 10 zamestnancami. Pri triediacej linke pracujú 4 pracovníci a 1 pracovník obsluhuje lis. Zvoz je zabezpečovaný 3 pracovníkmi (vodič a 2 naskakovači) pri zvoze plastov a skla. Zvoz sa vykonáva zberovým vozidlom. Papier je zberaný 2 pracovníkmi osobným automobilom s vlečkou. Okrem uvedených pravidelných činností sú zväzvané aj veľkokapacitné kontajnery (1 100 l) a obsluhované rodinné domy.

V oblasti programu **pozemných komunikácií** dochádza k zníženiu objemu vynakladaných výdavkov. Mení sa čiastočne štruktúra výdavkov.

Zimná údržba – ide o náklady na držanie pohotovosti pracovníkmi a monitorovanie situácie v mestečku v prípade kalamitných situácií, materiálové náklady, prácu v nadčasových hodinách. Je nutné zabezpečiť dostupnosť strojov, materiálu a pracovnej sily mimo pracovnej doby – spravidla ide o výkony v nadčasoch, cez víkendy a sviatky. Vzhľadom na minulé obdobia bola položka znížená, a to vo väzbe na materiálové náklady – posypový materiál.

Zimná údržba sa vykonáva 3 traktormi (iba 1 s rozsypom materiálu), Locust a zametačka na chodníky. Zástavky a chodníky sú čistené a udržiavané ručne zamestnancami VPS. Dôležitou súčasťou ich práce pri výkone zimnej údržby je aj dočisťovanie udržiavaného priestranstva. Z uvedenej položky sa kryje aj údržba špeciálnych zariadení: pluhy, soľnička, nástavce, radlice – nátery, opravy, výmeny britov.

Údržba chodníkov, letná údržba predstavuje zametanie, čistenie krajníc, údržbu cyklotrás (úprava terénu, zametanie, drobné opravy). V roku 2017 doposiaľ VPS vyčistila cca 23,5 km krajníc, ktoré sú udržiavané prevažne ručne. Okrem ich čistenia, sú dokladané aj smetné nádoby a vykonávané opravy dlažby menšieho rozsahu. V roku 2018 sa vzhľadom na novopreberané lokality a ulice predpokladá ich navýšenie na 25 km. Údržba cyklotrás je vykonávaná raz v mesiaci.

Údržba dažďových vpustí a čistenie naplavenín – predstavuje čistenie po každom väčšom zrážkovom období od naplavenín z komunikácii, z nespevnených ciest – ide o ulice, napr. Karpatská, Pod Kremenickou, Lesná, Nová, Pri obore, Kalvárska, atď.. Je nevyhnutné čistiť aj žľaby a dažďové vpuste, ide o ulice napr. Hlavná, Zdravotnícka, Janka Kráľa, Ružová, Mlynská, Kúpeľná, Lesná, Nová, Železničná, a iné. Pre ilustráciu - vyčistenie žľabu sa môže pohybovať pri nákladoch na úrovni 300 EUR.

Povinnosťou organizácie je aspoň v periodicite raz za rok vyčistiť a skontrolovať všetky dažďové vpuste a žľaby v celom mestečku (resp. ulice, ktoré sú v správe) – napr. celá oblasť Kolónia, odvodňovací kanál vyúsťujúci na Železničnej ul., veľký žľab na Kalvárskej, a pod..

Údržba mesta (program prostredie pre život) predstavuje práce s motorovým náradím – krovínorezy (ručné kosenie), fukár, motorové nožnice. Dôležitou činnosťou v rámci údržby zelených plôch a verejného priestranstva je kosenie. Ide o citlivú tému vzhľadom na sťažnosti a vnímané nedostatky od občanov mesta Stupava. Pre tieto činnosti je zaznamenaný nedostatok pracovnej sily, nakoľko zamestnanci pracujú v kumulovaných funkciách a kosenie často koliduje s odpadovým hospodárstvom (pravidelné zvozy KO, SO, + triedenie). Napriek tomu je sumár pokosených plôch významný.

Ručne sú **kosené plochy** o výmere cca 83 000 m². Tieto plochy sú kosené min. 4x ročne. Dvomi kubotami, ktoré predstavujú strojové kosenie, je zabezpečené kosenie plochy o výmere 172 300 m² v periodicite 4 x. Cca 10 % z uvedenej plochy je vykonávané aj ručne vzhľadom na nerovnosti terénu. Traktorom a veľkou kosačkou je zabezpečená plocha o výmere takmer 197 550 m². Tieto plochy sú kosené 2 krát ročne. Plocha o výmere cca 20 300 m² nie je udržiavaná kosením vzhľadom na skutočnosť, že tieto plochy sú využívané na iný účel. Okrem kosenia predpokladá údržba týchto plôch aj vyhrabávanie, odvoz a likvidáciu vzniknutého odpadu.

Pozornosť je venovaná aj **humanizácii mestečka**. Pravidelne je vykonávaná výsadba zelene, kvetov, údržba zelene, orezy stromov a krovín. V letných mesiacoch je kapacita pracovníkov vo veľkej miere orientovaná na pravidelné polievanie, ktoré sa vykonáva buď v skorších ranných hodinách, alebo večerných.

Opravy a údržba lavičiek a iného majetku mesta je oblasť pozorne vnímaná obyvateľstvom. Medziročne sú potreby mesta v tejto oblasti vyššie, čomu zodpovedá aj plánované navýšenie. Pod túto položku patrí napr. aj osádzanie a výmena malých smetných košov a lavičiek, údržba ihrísk, venčovísk a iného majetku mesta.

Verejnú osvetlenie je prioritou, nakoľko bezpečnosť obyvateľstva vo večerných hodinách je vo veľkej miere závislá aj od funkčnosti verejného osvetlenia. Technický stav nie je vyhovujúci a pouličné svietidlá sú často v havarijnom stave. Morálne a fyzické zastaranie tak vytvára tlak aj na spotrebu energií na ich prevádzku, a na opravy a údržbu. Priemerne ročne sa opraví cca 530 svietidiel, čo predstavuje cca 680 motohodín. Priemerný ročný počet najazdených kilometrom plošinou tak predstavuje 1 065 km. Priemerná prepočítaná cena opravy svietidla tak predstavuje takmer 38 EUR.

Predpokladaná suma príspevku pre rok 2018 je navýšená. Dôvodom je jednak zastaraný technický stav pouličného osvetlenia. Ďalším dôvodom je však preberanie nových lokalít a ulíc. V roku 2017 boli do súčasnosti prevzaté ul. Konvalinková, Nevádzová, Zvončeková, Kosatcová, Veternicová, Ľanová, Zadná, Sama Tomášika.

V zmysle zmlúv o budúcich zmluvách sa v roku 2018 predpokladá prevzatie ulíc Liesková, Platanová, Dubová, Hrabová, časť Lesnej ul.. Ďalej sa predpokladá kolaudácia a prevzatie

zariadení v lokalite Polygón. V roku 2019 sa predpokladá prevzatie verejného osvetlenia v lokalite Obora a Dielové – Vinohrady II.

Technické zabezpečenie podujatí kultúrneho a spoločenského života v meste predstavujú napr. náklady na zabezpečenie najväčšieho podujatia v meste Dni Zelá, ktoré sa pohybujú zo strany VPS v objeme vo výške cca 5 000 EUR. Ide o údržbu a čistenie verejných priestranstiev, odpadové hospodárstvo (zvoz odpadu, pristavenie a odvezenie veľkokapacitných kontajnerov), likvidáciu odpadu, osádzanie značiek, úprava terénu, nájazdov, atď. Ďalšími významnými podujatiami sú Pivný festival, Cyklomaratón, jarmoky, Vianočné trhy, a iné menšie podujatia. Z uvedenej položky sú okrem materiálových nákladov a PHM hradené aj výdavky na nadčasy a cez víkendy.

Rozvoz stravy pre dôchodcov je druhom sociálnej služby, ktorá je zabezpečovaná prostredníctvom VPS. Túto činnosť vykonávajú 2 pracovníci na skrátenej úväzok. Ďalšia administratíva je spojená s vystavovaním faktúr za rozvozy obedov, nakoľko táto služba je čiastočne honorovaná aj zo strany prijímateľa stravy, a to vo výške 0,45 EUR/obec. O uvedenú službu rastie nárast záujmu zo strany seniorov a občanov odkázaných na túto službu.

NEVYHNUTNÉ INVESTÍCIE PRE ZABEZPEČENIE CHODU VPS

Kapitálové výdavky vrátane finančných operácii výdavkových:

1. Optimálny variant:

Investícia č. 1

Nové zberové vozidlo na TKO – 175 000,- EUR s DPH obstarávacia cena (vstupná cena do leasingu)

leasing na 5 rokov (60 splátok), 20 % -na akontácia , navýšenie 7,5 %

mes. splátka bez poistenia 2 509,- EUR,

akontácia 35 000,- EUR + ročná splátka 30 100 EUR, tzn. požadovaná investícia v r. 2018:

65 100 EUR

Leasing mesto alebo VPS

Investícia č. 2

Nová vysokozdvížná autoplošina – 85 000,- EUR s DPH obstarávacia cena (vstupná cena do leasingu)

leasing na 5 rokov (60 splátok), 20 % -na akontácia , navýšenie 7,5 %

mes. splátka bez poistenia 1 218,- EUR,

akontácia 17 000,- EUR + ročná splátka 14 620 EUR, tzn. požadovaná investícia v r. 2018:
31 620 EUR
Leasing mesto alebo VPS

Investícia č. 3

Používaný automatický LIS na SO – obstarávacia cena **35 000,- EUR s DPH** – kapitálový transfer mesta

Investícia č. 4

Parný čistič krajníc – obstarávacia cena **22 000,- EUR s DPH**– kapitálový transfer mesta

Investícia č. 5

Čiastočná výmena okien a dverí– obstarávacia cena 10 000,- EUR s DPH - z vlastnej činnosti

Celková výška potrebných finančných prostriedkov **Optimálny variant bez leasingu:**
317 000 EUR

Celková výška potrebných finančných prostriedkov **Optimálny variant s leasingom:**
153 720 EUR

2. Minimálny variant:

Jazdené zberové vozidlo na TKO (2-4 roky) – **100 000,- EUR s DPH** obstarávacia cena (vstupná cena do leasingu)

leasing na 5 rokov (60 splátok), 20 % -na akontácia , navýšenie 7,5 %

mes. splátka bez poistenia 1 433,- EUR,

akontácia 20 000,- EUR + ročná splátka 17 200 EUR, tzn. požadovaná investícia v r. 2018:
37 200 EUR

Leasing mesto alebo VPS

Jazdená vysokozdvížná autoplošina (2-5 rokov) – **45 000,- EUR s DPH** obstarávacia cena (vstupná cena do leasingu)

leasing na 5 rokov (60 splátok), 20 % -na akontácia , navýšenie 7,5 %

mes. splátka bez poistenia 645,- EUR,

akontácia 9 000,- EUR + ročná splátka 7 740 EUR, tzn. požadovaná investícia v r. 2018:
16 740 EUR

Leasing mesto alebo VPS

Celková výška potrebných finančných prostriedkov: **Minimálny variant bez leasingu:**
145 000 EUR

Celková výška potrebných finančných prostriedkov: **Minimálny variant s leasingom:**
53 940 EUR

Odôvodnenie požadovaných investícií:

Zberové vozidlo na TKO – jednou zo základných činností VPS Stupava je vykonávanie zberu odpadu v meste. Ten je momentálne vykonávaný dvoma zberovými vozidlami (1. rok výroby 2004, 2. rok výroby 2009), ktoré boli nedávno repasované. Požiadavka na 3. vozidlo však nie je o technickej obnove vozového parku, ale o kapacitnej nedostatočnosti. Momentálne využívané 2 vozidlá sú každý pracovný deň naplno využité na zber odpadu v našom meste. Po pribudnutí nových lokalít v roku 2017-2018, je potrebné najneskôr od roku 2019 pristúpiť k zmene a rozšíreniu počtu zberových obvodov v Stupave. Potreba kúpy nového vozidla v priebehu roku 2018 je z dôvodu dĺžky procesu verejného obstarania a dodania cca o 1/2 roka.

Orientačný prepočet návratnosti:

Prenájom porovnateľného vozidla je 180 EUR na deň. Počet pracovných dní v roku $21 \times 12 = 252$

$252 \times 180 = 45\,360$.

Nové vozidlo: $175\,000 : 45\,360 =$ návratnosť za 3,85 roka

Jazdené vozidlo: $100\,000 : 45\,360 =$ návratnosť za 2,2 roka

Prínosy investície

- zabezpečenie zvozu odpadu pri zvyšujúcom sa počte domácností, ktorým je mesto povinné zabezpečiť odvoz odpadu
- nižšie náklady na opravy a údržbu
- nižšia spotreba PHM
- možnosť zabezpečiť vozidlo s vyššou objemovou kapacitou
- v prípade leasingu možnosť rozložiť finančnú náročnosť na 5 ročné obdobie

Vysokozdvížná autoplošina – je často využívaný stroj na opravy verejného osvetlenia, mestského rozhlasu, orezy stromov, kvetinová, vianočnú a vlajkovú výzdobu, a príležitostné iné činnosti, vrátane prenájmu – komerčná činnosť. Je to Avia roku výroby 1991. Generálna oprava podvozku a nadstavby je ocenená od 2 špecializovaných českých firiem na 55 000 EUR.

Orientačný prepočet návratnosti:

Priemerné ročné výkony autoplošiny sú 680 motohodín a 1 065 najazdených kilometrov x priemerné trhové ceny prenájmu.

$680 \text{ mth} \times 29 \text{ EUR} = 19\,720 \text{ EUR}$

$1\,065 \text{ km} \times 1 \text{ EUR} = 1\,065 \text{ EUR}$

Spolu za rok prenájmu 20 785 EUR

Generálna oprava terajšej autoplošiny $55\,000 : 20\,785 = 2,64$ roka

Nová autoplošina: $85\ 000 : 20\ 050 =$ návratnosť za 4,08 roka

Jazdená autoplošina: $45\ 000 : 20\ 050 =$ návratnosť za 2,16 roka

Prínosy investície

- návratnosť do 2 rokov, v prípade, ak by si mesto muselo plošinu prenajať a tak zabezpečiť možnosť výkonu opráv verejného osvetlenia, a výkonu iných činností
- nižšie náklady na opravy a údržbu
- nižšia spotreba PHM
- možnosť zabezpečiť vozidlo, ktoré nebude v takej miere fyzicky a morálne opotrebované
- vysoká efektívnosť a návratnosť investície (prenájom plošiny stojí cca 29 EUR/hodina + 1,00 EUR/km jazdy; pri prepočte 680 hodín ročne práce na plošine a 1 065 najazdených km ide o ročný náklad vo výške 20 785/rok).
- v prípade leasingu možnosť rozložiť finančnú náročnosť na 5 ročné obdobie

Používaný automatický LIS na SO – priniesol by výrazné zvýšenie efektivity, a tým aj kapacitných možností triedenia separovaného zberu. Ušetril by dennodennú prácu jedného človeka, ktorý ručne plní aktuálne používaný lis z tzv. bigbegov – vriec. Nový lis je schopný plniť sa automaticky po pristavení kontajnera s vyseparovanou zložkou. Ide o rovnaký princíp vysýpania nádob ako na zberovom vozidle. Súčasný lis dokáže lisovať balíky o hmotnosti 40 -80 kg v závislosti od druhu odpadu. Nový lis dokáže lisovať balíky o rovnakej veľkosti s hmotnosťou 200 – 400 kg.

Orientačný prepočet návratnosti:

Orientačné mesačné mzdové náklady na robotníka obsluhujúceho súčasný lis, vyjadrené v superhurbej mzde 750 EUR (tzn. čistá mzda cca 480 EUR).

$$750 \times 12 = 9\ 000$$

$$35\ 000 : 9\ 000 = \text{návratnosť za } 3,9 \text{ roka}$$

Prínosy investície

- nižšie náklady na opravy a údržbu
- nižšia spotreba PHM
- vzhľadom na skutočnosť, že náklady na separovanie odpadu sú hradené OZV, je vysoká návratnosť investície priamou činnosťou lisu
- väčšia kompresia, ktorá umožní do jedného balíka spracovať viac odpadu
- v súčasnosti je lis za hranicou životnosti a jeho výpadok bude znamenať ďalšie zníženie objemu vyseparovaného odpadu a tým aj ceny získanej od OZV, nový lis tak zabezpečí udržateľnosť separovania odpadu
- v súčasnosti je lis plnený ručne a celé triedenie odpadu vykazuje vysoký podiel ručnej práce s minimom automatizácie; nový lis je plnený priamo z kontajnerov. Automatizácia procesov znamená aj vyššiu efektívnosť triedenia a vyššiu produktivitu práce s obmedzením podielu ľudskej práce – vo výsledku ďalšie finančné zdroje od OZV
- možnosť zakúpenia aj zánovného zariadenia

Parný čistič krajníc – nie je o efektívite a finančnej návratnosti, ale o ekológii. Je to alternatíva chemickým postrekom používaným pri čistení krajníc, ktoré končia v povrchových vodách. Efekt ručného / strojového vyčistenia krajníc pri obrubníkoch výrazne predlžuje požitie chemikálií, ale čistenie horúcou parou zabezpečuje aj likvidáciu koreňov.

Prínosy investície

- vyššia efektívnosť, nákladné chemické prostriedky sú nahradené parou
- automatický proces s nižším objemom ľudskej práce
- vhodnejšie zariadenia vzhľadom na dopad na životné prostredie
- znížené riziko pracovných úrazov

Čiastočná výmena okien a dverí – patrí do kategórie investícií obnovy mestského majetku. Ide o postupné sanácie, opravy a zveľaďovanie nehnuteľností zverených do správy VPS Stupava. Mesačné náklady na energie súvisiace prevažne s vykurovaním priestorov sa pohybujú na úrovni cca 1500 EUR mesačne, čo je 18 000 EUR ročne. Najväčšie úniky tepla sú práve cez výplne otvorov – staré okná a dvere. V dielňach sú to aj nezateplené strechy. Týmto investíciám plánujeme finančné krytie z prevádzkových prostriedkov, prevažne z tržieb z našej podnikateľskej činnosti.

Prínosy investície

- Nižšia spotreba energií, úspora finančných prostriedkov
- Humanizácia pracovného prostredia
- Technické zhodnotenie majetku mesta
- Ochrana majetku mesta pred zatekaním

Spracovali:

Mgr. Závodný Marián – riaditeľ organizácie

Ing. Silvia Kapášová – ved. ekonom. odd.

V Stupave, dňa 23.11.2017

Zvýšený rozsah činností VPS

Bežné výdavky – príspevok mesta – navýšenie o 10 % (prevzaté ulice, nová výstavba, navýšenie vecného plnenia, tzn. vyšší objem požadovaných výkonov) – celková suma **615 725,- EUR, t.j. 51 310,41 EUR** mesačne

Nové a prevzaté ulice v roku 2017:

Konvalinková, Nevädzová, Zvončeková, Kosatcová, Veternicivá, Lanová, Zadná Sama Tomášika (bude do konca roka)

Zmluvy o budúcich zmluvách predpoklad prevzatia v priebehu roka 2018:

Liesková, Platanová, Dubová, Hrabová (lokalita Liesková/ Dubová)
Verejné osvetlenie – na časti Lesnej ulice

Prebiehajúca výstavba predpoklad kolaudácie v priebehu roka 2018:

Lokalita: POLYGÓN
Bytové domy: Dlhá, Pánske,
Rodinné domy: Nad Potokom (4 RD), + individuálna výstavba

Predpokladaná výstavba v blízkej budúcnosti (možný začiatok v roku 2018):

Rodinné domy: Obora (100 bytových jednotiek)
Obytná zóna Dielové - Vinohrady II